

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/130/2018
Identifikačné číslo spisu:	7015897127
Dátum vydania rozhodnutia:	26.03.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Edita Bakošová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:7015897127.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu V. I., bývajúceho v C., Y. C. XX, zastúpeného JUDr. Martinom Polákom, advokátom v Košiciach, Poštová 14, proti žalovanej P E R E X, a. s., so sídlom v Bratislave, Trnavská cesta 39/A, IČO: 00 685 313, zastúpenej advokátskou kanceláriou LEGAL PROFESSIONALS, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Sartorisova 12, IČO: 36 857 998, o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy, vedenom na Okresnom súde Michalovce pod sp. zn. 10 C 618/2001, o dovolaní žalovanej proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 29. marca 2017 sp. zn. 2 Co 676/2015, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobcovi nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Michalovce v poradí piatym rozsudkom zo 7. júla 2015 č. k. 10 C 618/2001-432 žalobu v časti o uloženie povinnosti žalovanej na svoje náklady uverejniť v týždenníku Moment článok s ospravedlnením sa žalobcovi za zverejnenie nepravdivých údajov zamietol a ostatné nároky žalobcu vylúčil na samostatné konanie, v ktorom zároveň bude rozhodnuté aj o trovách konania. Svoje rozhodnutie právne odôvodnil ustanoveniami § 11 a § 13 ods. 1, 2 a 3 Občianskeho zákonníka a § 112 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „O.s.p.“), vecne tým, že žalobe v časti o poskytnutie primeraného morálneho zadosťučinenia formou ospravedlnenia sa uverejnením článku v periodiku Moment nebolo možné vyhovieť, pretože táto forma satisfakcie vo vzťahu k forme, v akej došlo k zásahu do osobnostných práv žalobcu (k zverejneniu nepravdivých údajov v periodiku Moment), sa vzhľadom na veľký časový odstup mína účinku a v čase rozhodovania súdu je natoľko oslabená, že svojím spôsobom stráca svoje funkcie a účel. Z tohto dôvodu treba o to dôkladnejšie a starostlivejšie posudzovať vzniknutú nerovnováhu z hľadiska jej kompenzácie priznaním finančného zadosťučinenia. Žalobe v tejto časti o priznanie morálneho zadosťučinenia nebolo možné vyhovieť tiež s ohľadom na skutočnosť, že týždenník Moment v súčasnosti už nevychádza, a teda výrok rozsudku, ktorý by žalovanej ukladal uvedenú povinnosť, by nebol vykonateľný. Keďže o ostatných žalobou uplatnených nárokoch žalobcu (o priznaní finančného zadosťučinenia formou

náhrady nemajetkovej ujmy) bude potrebné vykonať ďalšie dokazovanie, súd prvej inštancie tieto v zmysle § 112 O.s.p. vylúčil na samostatné konanie, v ktorom rozhodne aj o trovách doterajšieho konania.

2. Krajský súd v Košiciach uznesením z 29. marca 2017 sp. zn. 2 Co 676/2015 odvolanie žalovanej odmietol. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že pokiaľ žalovaná odvolaním napadla výrok rozsudku súdu prvej inštancie o zamietnutí uloženia povinnosti verejne sa ospravedlniť žalobcovi, jej odvolanie v tejto časti bolo potrebné odmietnuť ako odvolanie podané neoprávnenou osobou podľa § 386 písm. b/ zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „C.s.p.“), pretože žalovanej týmto výrokom nebola spôsobená žiadna formálna ani materiálna procesná ujma. Jej odvolanie bolo potrebné odmietnuť aj v časti smerujúcej proti výroku rozsudku, ktorým súd prvej inštancie ostatné nároky žalobcu vylúčil na samostatné konanie, a to z dôvodu, že v tejto časti smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému odvolanie nie je prípustné (§ 386 písm. c/ C.s.p.).

3. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala žalovaná dovolanie, ktoré odôvodnila tým, že súd jej nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ C.s.p.). Uvedená vada mala spočívať v tom, že odvolací súd vec neposúdil správne a jeho rozhodnutím došlo k porušeniu zákona, ak súd prvej inštancie nerozhodol o žalobou uplatnenom práve žalobcu na ochranu osobnosti ako o celku, hoci na také rozhodnutie boli splnené podmienky. Tento postup súdu prvej inštancie jej nedáva žiadny zmysel, má za to, že je procesne nesprávny a navyše súd prvej inštancie žiadnym relevantným spôsobom v odôvodnení svojho rozhodnutia neuviedol, prečo nebolo možné v rozsudku rozhodnúť o celom uplatnenom nároku. Podľa jej názoru rozhodnutím odvolacieho súdu jej bola spôsobená formálna aj materiálna ujma, pretože rozhodnutie odvolacieho súdu v ďalšom konaní zvýhodňuje stranu žalobcu v súvislosti s priznaním výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, a tým zhoršuje jej právne postavenie rozšírením povinnosti, ktorá jej bude môcť byť uložená. Neúmerná dĺžka súdneho konania, ktorá bola predovšetkým spôsobená súdom prvej inštancie a v dôsledku ktorej súd žalobu v časti nároku na priznanie morálnej satisfakcie zamietol, jej nemôže byť pričítaná na ťarchu v tom smere, že zamietnutie nároku na morálnu satisfakciu bude kompenzované uložením povinnosti vo forme vyššej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorú súd prvej inštancie, ako v odôvodnení svojho rozhodnutia avizoval, žalobcovi v ďalšom konaní prizná. Fakt, že rozhodnutie odvolacieho súdu bolo vydané v jej neprospech, zároveň vyvodzovala tiež z toho, že súd prvej inštancie nerozhodol o celom uplatnenom nároku. So zreteľom na uvedené zastáva názor, že odvolací súd jej odvolanie nevyhodnotil v celom kontexte a v súvislosti so všetkými uvádzanými dôvodmi a jej argumentáciou, ale výlučne a striktne formálne. Ďalej v dovolaní vytýkala, že súd prvej inštancie sa neriadil záväzným právnym názorom odvolacieho súdu (odvolací súd uviedol, že znenie žalobného petitu v časti morálneho zadosťučinenia je nevykonateľné, a nie že sa mýňa účinku a je potrebné ho kompenzovať náhradou nemajetkovej ujmy v peniazoch), že súd prvej inštancie správne mal žalobu zamietnuť ako celok, keďže podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka finančné zadosťučinenie možno priznať len v prípade, ak morálne zadosťučinenie, ktoré sa zároveň žiada a ktoré súd prizná, bude nepostačujúce, že existuje rozpor medzi vyhláseným výrokom rozsudku súdu prvej inštancie na pojednávaní a jeho znením v písomnom vyhotovení rozsudku, čím došlo k porušeniu ustanovenia § 156 ods. 4 O.s.p., a že súd prvej inštancie zamietnutím žalobcom požadovaného nároku na uloženie povinnosti žalovanej uverejniť článok s ospravedlnením sa za konkrétne informácie nachádzajúce sa v žalovanom článku a nerozhodnutím o uplatnenom nároku ako celku privodil stav, že v ďalšom konaní nebude zrejmé, čo sa má z hľadiska (ne)pravdivosti uverejnenej informácie preukazovať, pretože tieto skutočnosti obsahovalo len znenie žalobného petitu a nie samotná žaloba. Navrhla, aby dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a zároveň jej priznal náhradu trov dovolacieho konania.

4. Žalobca sa k dovolaniu žalovanej nevyjadril.

5. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 C.s.p., ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) strana, v ktorej neprospech (posudzujúc z hľadiska procesného) bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443 C.s.p.) skúmal najskôr, či sú dané procesné predpoklady pre to, aby uskutočnil meritórny dovolací prieskum napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť (§ 447 písm. c/ C.s.p.).

7. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom procese zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011). Ako už Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatoval vo viacerých skorších rozhodnutiach (por. napr. sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012, 7 Cdo 92/2012), dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nie je (nesmie byť vnímaný ako) tretia inštancia, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie. Tejto mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 C.s.p. proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C.s.p. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, je otázkou zákonnosti a jej riešenie patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

8. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 C.s.p.). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (por. § 428 C.s.p.). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ C.s.p., je procesnou povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 C.s.p. v spojení s § 431 ods. 1 resp. § 432 ods. 1 C.s.p.). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

9. V danom prípade dovolateľka uplatnila dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p., podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Za porušenie práva na spravodlivý proces možno považovať taký postup súdu, ktorým sa znemožnila, odňala alebo sťažila realizácia tých procesných práv, ktoré účastníkovi civilného súdneho konania procesné predpisy priznávajú za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany jeho práv a právom chránených záujmov, čím bola zmarená možnosť jeho aktívnej účasti na konaní. Osobitne ale treba zdôrazniť, že pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 420 C.s.p. nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

11. Rozhodovacia prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zaujala už pred účinnosťou Civilného sporového poriadku záver, podľa ktorého o znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka civilného súdneho konania ide tiež v prípade postupu súdu, ktorý sa z určitého dôvodu odmietne

zaoberať meritom veci (odmietne podanie alebo konanie zastaví alebo odvolací súd odmietne odvolanie), hoci procesné predpoklady pre taký postup neboli dané (por. napríklad R 23/1994 a R 4/2003, ale aj rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky publikované v časopise Zo súdnej praxe pod č. 14/1996). Nová procesnoprávna úprava na samej podstate uvedeného nič nezmenila; postup odvolacieho súdu, keď odmietol odvolanie, hoci pre také rozhodnutie neboli splnené zákonné podmienky, treba považovať za nesprávny, ktorým sa strane znemožňuje realizácia jej patriacich procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ C.s.p.).

12. V rozhodovanej veci Okresný súd Michalovce rozsudkom zo 7. júla 2015 č. k. 10 C 618/2001-432 žalobu v časti o uloženie povinnosti žalovanej na svoje náklady uverejniť článok s ospravedlnením sa žalobcovi za zverejnenie nepravdivých údajov zamietol a ostatné nároky žalobcu (t. j. nárok na zaplatenie náhrady nemajetkovej ujmy) vylúčil na samostatné konanie. Proti tomuto rozsudku do obidvoch jeho výrokov podala žalovaná odvolanie. Krajský súd v Košiciach uznesením z 29. marca 2017 sp. zn. 2 Co 676/2015 odvolanie žalovanej odmietol, a to v časti smerujúcej proti zamietajúcemu výroku z dôvodu, že bolo podané neoprávnenou osobou (§ 386 písm. b/ C.s.p.), a v časti smerujúcej proti výroku o vylúčení ostatných procesných nárokov na samostatné konanie z dôvodu, že smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je odvolanie prípustné (§ 386 písm. c/ C.s.p.). Uvedené rozhodnutie odvolacieho súdu žalovaná napadla dovolaním, z obsahu ktorého vyplýva, že pokiaľ odvolací súd jej odvolanie odmietol z dôvodu, že bolo podané osobou, ktorá na tento úkon nebola oprávnená, postupoval procesne nesprávne, pretože podľa jej mienky rozhodnutie súdu prvej inštancie vyznelo v jej neprospech. V danom prípade teda bolo potrebné posúdiť, či tento procesný postup odvolacieho súdu bol správny.

13. Aby odvolanie vyvolalo zamýšľané právne účinky, t. j. aby na jeho základe vznikli procesné vzťahy vyplývajúce z ustanovení príslušného procesnoprávneho predpisu (v danom prípade Civilného sporového poriadku), a odvolací súd mohol uskutočniť meritorný odvolací prieskum napadnutého rozhodnutia a odvolanie vecne prejednať, musia byť splnené všetky podmienky jeho prípustnosti tak z objektívneho, ako aj zo subjektívneho hľadiska. Objektívna stránka sa nevzťahuje na osobu konkrétného odvolateľa a zohľadňuje (len) vecný aspekt tohto opravného prostriedku - teda či smeruje proti prípustnému predmetu odvolania, t. j. proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie podľa Civilného sporového poriadku prípustné (§ 355 až § 358 C.s.p.), či bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 C.s.p.) a či spĺňa zákonom vyžadované náležitosti (§ 363 až § 366 C.s.p.). Subjektívna stránka prípustnosti odvolania sa naopak viaže na osobu konkrétného odvolateľa a zohľadňuje osobný aspekt toho, kto odvolanie podáva - teda či je u neho daný dôvod, ktorý ho oprávňuje domáhať sa odvolacieho prieskumu (§ 359 až § 361 C.s.p.). Pri skúmaní subjektívnej stránky prípustnosti odvolania treba vziať na zreteľ, či napadnuté rozhodnutie má negatívny dopad na odvolateľa a bola mu spôsobená ujma dopadajúca na jeho pomery, a či prípadným zrušením rozhodnutia sa dosiahne náprava dôsledkov, ktoré vyvolalo. Záver o tom, že podané odvolanie je prípustné, predpokladá zaujatie záveru o jeho prípustnosti tak po stránke objektívnej, ako aj po stránke subjektívnej. Posúdenie subjektívnej prípustnosti odvolania vo všeobecnosti predchádza posúdeniu objektívnej prípustnosti odvolania.

14. Ak je úlohou civilného súdneho konania ochrana práv a právom chránených záujmov účastníkov-jednotlivcov (por. čl. 2 ods. 1 C.s.p.), nemôže opravný prostriedok podať osoba, ktorej práva nie sú narúšané. Z účelu odvolania ako opravného prostriedku teda vyplýva, že nie každému účastníkovi prislúcha právo podať odvolanie, čo je normatívne vyjadrené v ustanovení § 359 C.s.p., v zmysle ktorého subjektom oprávneným podať odvolanie je len tá strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. To znamená, že právo (účinne) podať odvolanie nie je dané tomu účastníkovi (subjektu), v neprospech ktorého rozhodnutie súdu prvej inštancie nevyznelo a ktorý týmto rozhodnutím nebol negatívne dotknutý na svojich právach, pretože nie je splnená podmienka subjektívnej prípustnosti takéhoto odvolania.

15. Subjektívna prípustnosť odvolania reflektuje stav procesnej ujmy v osobe určitého subjektu konania, ktorý sa prejavuje v porovnaní najpriaznivejšieho výsledku, ktorý súd prvej inštancie pre účastníka mohol založiť svojím rozhodnutím a výsledku, ktorý svojím rozhodnutím skutočne založil. Ujma môže mať podobu formálnu, ktorá sa navonok prejavuje v odlišnosti napadnutého výroku rozhodnutia od

posledného návrhu účastníka vo veci samej v jeho neprospech, a podobu materiálnu, ktorá je daná vtedy, ak rozhodnutie svojím obsahom znevýhodňuje osobu podávajúcu opravný prostriedok alebo zhoršuje jej právne postavenie (zúžením jej práv, rozšírením jej povinností), a preto u nej existuje právny záujem požadovať na súde vyššej inštancie odlišné rozhodnutie vo svoj prospech. Dovolací súd osobitne zdôrazňuje, že posúdenie otázky, či odvolaním napadnutý výrok rozhodnutia súdu prvej inštancie vyznel v prospech alebo neprospech účastníka, a teda či účastník je oprávnenou osobou na podanie odvolania, prislúcha výlučne odvolaciemu súdu. Pri tomto posudzovaní nemožno brať do úvahy subjektívne presvedčenie účastníka o ujme, ale len objektívnu skutočnosť, že rozhodnutím súdu prvej inštancie bola účastníkovi spôsobená určitá, aj nepatrná ujma, ktorú možno odstrániť (hoci aj len čiastočne) zrušením alebo zmenou napadnutého rozhodnutia (5 Cdo 215/2010). To znamená, že nestačí, keď sa ujma len tvrdí, ale musí aj skutočne existovať, pričom platí, že existencia ujmy je nezávislá od správnosti alebo nesprávosti vydaného rozhodnutia.

16. V prejednávanej spore súd prvej inštancie tým žalobu v časti o priznanie morálnej satisfakcie žalobcovi za porušenie práva na ochranu osobnosti zamietol, rozhodol v prospech žalovanej. Žalovanej teda z procesného hľadiska nebola spôsobená žiadna (formálna ani materiálna) procesná ujma, napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie žiadnym spôsobom nezhoršuje jej doterajšie právne postavenie, nezužuje jej nadobudnuté práva, neukladá jej povinnosti ani ich nijakým spôsobom nerozširuje a zmenou alebo zrušením tohto výroku rozhodnutia súdu prvej inštancie sa nedosiahne pre ňu lepší procesný výsledok resp. výhodnejšie právne postavenie, ale práve naopak, dovolací súd by práve zrušením napadnutých rozhodnutí súdov oboch nižších inštancií v tomto rozsahu právny vzťah medzi žalobcom a žalovanou, v ktorom bola právoplatným rozhodnutím nastolená právna istota, urobil neistým a žalovanej by hrozilo, že žalobou navrhovaná povinnosť jej rozhodnutím súdu v určitom rozsahu môže byť uložená. So zreteľom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že žalovaná teda mala v konaní podľa procesného výsledku (zamietnutia žaloby žalobcu v uvedenej časti) plný úspech vo veci (t. j. procesný úspech v plnom rozsahu), a preto odvolací súd správne vyhodnotil, že nie je stranou subjektívne oprávnenou na podanie odvolania proti uvedenému výroku napadnutého rozhodnutiu súdu prvej inštancie, a postupoval správne, ak jej odvolanie ako subjektívne neprípustné v zmysle § 386 písm. b/ C.s.p. odmietol bez toho, aby sa zaoberal vecnou správnosťou napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie. Z tohto dôvodu žalovaná neopodstatnene tvrdí, že súd jej neprávny procesným postupom znemožnil uskutočňovanie jej patriacich procesných práv a porušil jej právo na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ C.s.p.).

17. Pokiaľ dovolateľka tvrdí, že odvolací súd podmienky subjektívnej prípustnosti jej odvolania nevyhodnotil správne v celom kontexte a v súvislosti so všetkými ňou uvádzanými dôvodmi a argumentáciou (t. j. ak nevzal na zreteľ konštatovanie súdu prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia o kompenzácii nepriznania morálnej satisfakcie priznaním vyššej finančnej satisfakcie a ak nerozhodol o všetkých uplatnených procesných nárokoch žalobcu), dovolací súd uvádza, že tieto skutočnosti nie sú relevantné pre posúdenie subjektívnej prípustnosti jej odvolania. V tejto súvislosti je potrebné si uvedomiť, že v danom prípade súd prvej inštancie čiastočným rozsudkom rozhodol zatiaľ len o nároku na priznanie morálnej satisfakcie. O nároku na priznanie finančnej satisfakcie, vylúčenom na samostatné konanie, bude ďalej konať a rozhodovať. Samotná okolnosť, či bola alebo nebola strane rozhodnutím súdu prvej inštancie spôsobená ujma, sa totiž chápe výlučne v procesnom zmysle a možno ju hodnotiť len z procesného hľadiska. Podstatným však je, aby táto procesná ujma skutočne existovala v čase rozhodnutia odvolacieho súdu. To znamená, že musí ísť o ujmu už vzniknutú, a nie o ujmu hypotetickú, ktorá ešte len môže (ale aj nemusí) nastať. Uvedené vyplýva aj zo samotnej povahy a účelu odvolania ako opravného prostriedku. Odvolací súd nemôže v rámci opravného konania „reparovať“ („napraviť“) ujmu budúcu, ktorá ešte nevznikla resp. v čase rozhodnutia odvolacieho súdu neexistuje. Ak by budúce rozhodnutie súdu (v danom prípade o nároku na priznanie finančného zadostučinenia) vyznelo v neprospech žalovanej, všetky jej patriace prostriedky procesnej obrany vrátane práva podať proti takémuto rozhodnutiu opravný prostriedok jej ostávajú zachované. Z uvedených dôvodov bolo potrebné rovnaký právny záver zaujať aj vo vzťahu k tvrdeniu dovolateľky, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu vyznelo v jej neprospech, ak súd prvej inštancie nerozhodol o celom žalobou uplatnenom nároku (t. j. aj o náhrade nemajetkovej ujmy); o tomto nároku súd ďalej koná a ešte o ňom

nerozhodol, preto nemožno hovoriť o tom, že žalovanej alebo žalobcovi z procesného hľadiska (s ohľadom na výsledok konania) vznikla nejaká procesná ujma. Napokon dovolací súd dodáva, že hodnotenie vzniku procesnej ujmy sa môže odvíjať výlučne od výroku rozhodnutia súdu, a nie od jeho odôvodnenia, pretože zamýšľané právne účinky súdneho rozhodnutia vyvoláva len jeho výrok a nie jeho odôvodnenie (resp. konštatovanie súdu v odôvodnení, ktoré sa ale neodrazilo vo výroku rozhodnutia), proti ktorému de lege lata odvolanie ani nie je prípustné (§ 358 C.s.p., predtým § 202 ods. 4 O.s.p.).

18. Dovolateľka ďalej v dovolaní namieta, že súd prvej inštancie konanie zaťažil vadou v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p. tým, že nerozhodol o celom žalobou uplatnenom nároku, hoci na to boli splnené podmienky, neodôvodnil, prečo nerozhodol o celom predmete konania, neriadil sa záväzným právnym názorom odvolacieho súdu, vec nesprávne právne posúdil a pri písomnom vyhotovení rozsudku porušil ustanovenie § 156 ods. 4 O.s.p. K týmto jej námietkam dovolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nie je (nesmie byť vnímaný ako) tretia inštancia, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie. Dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom, ktoré je prípustné len proti rozhodnutiu odvolacieho súdu (a nie rozhodnutiu súdu prvej inštancie; por. § 419 C.s.p.) a je určené na nápravu len výslovne uvedených procesných (§ 420 C.s.p.) a hmotnoprávných (§ 421 ods. 1 C.s.p.) väd. Kasačné oprávnenie zrušiť spolu s rozhodnutím odvolacieho súdu aj rozhodnutie súdu prvej inštancie (§ 449 ods. 2 C.s.p.) má dovolací súd len v prípade, ak vadami, pre ktoré zrušuje rozhodnutie odvolacieho súdu, zároveň trpí aj rozhodnutie súdu prvej inštancie, alebo len ak nápravu nemožno dosiahnuť iba zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu. V rozhodovanom spore dovolací súd založil svoje rozhodnutie len na zistení, že žalovaná nie je subjektívne oprávnená na podanie odvolania proti rozsudku súdu prvej inštancie a v dôsledku tohto zistenia jej odvolanie ako subjektívne neprípustné odmietol bez toho, aby sa vôbec zaoberal tým, či súd prvej inštancie vec správne právne posúdil alebo nie, či svoje rozhodnutie riadne odôvodnil alebo nie a či rešpektoval procesné ustanovenia a jeho procesný postup v konaní bol správny alebo nie, pretože tieto námietky by bolo možné v rámci odvolacieho konania preskúmať jedine v prípade, ak by bolo odvolanie žalovanej prípustné, o čo ale v prejednávanej veci išlo. So zreteľom na uvedené dovolací súd uzatvára, že vyššie uvedené dovolacie námietky dovolateľky nesmerujú proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ale proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie. Dovolateľka v nich uvádzané vady a nesprávnosti rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo, nevytýka odvolaciemu súdu, ale súdu prvej inštancie, pričom ani netvrdí, že tieto vady a nesprávnosti sa týkajú zároveň rozhodnutia odvolacieho súdu. Dovolací súd dospel k záveru, že tieto námietky nemôžu byť spôsobilé založiť prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p., a preto dovolací súd sa nemôže zaoberať ich dôvodnosťou.

19. S prihliadnutím na argumentáciu žalovanej v niektorých častiach jej dovolania dovolací súd nad rámec dovolacieho prieskumu považuje za potrebné poznamenať, že samotná skutočnosť, že súd prvej inštancie nerozhodol o celej prejednávanej veci, nielenže nemôže byť na ujmu niektorej z procesných strán, ale ani nemôže zakladať prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p. Podľa ustanovenia § 212 ods. 2 C.s.p. (predtým § 152 ods. 2 O.s.p.) rozsudkom sa rozhoduje o celej prejednávanej veci, (ale) ak je to účelné, súd môže rozhodnúť najskôr len o jej časti alebo len o jej základe alebo dôvode. Časťou prejednávanej veci, o ktorej možno rozhodnúť čiastočným rozsudkom, môže byť jednak niektorý z viacerých samostatných nárokov uplatnených v tej istej žalobe, jednak časť toho istého nároku, ktorý je predmetom konania, ale aj nárok proti jednému zo žalovaných v tej istej veci. Podmienkou nie je, aby išlo o nárok so samostatným skutkovým základom. Čiastočný rozsudok potom musí v odôvodnení vyjadriť, že sa ním nerozhodlo v celej prejednávanej veci (R V/1968). Z uvedeného vyplýva, že je len na voľnej úvahe súdu, či je v konaní účelné rozhodnúť o celej prejednávanej veci alebo len o niektorej jej časti. Pokiaľ v rozhodovanom spore povaha veci pripúšťa vydanie čiastočného rozsudku (pretože predmetom konania sú dva žalobou uplatnené procesné nároky, ktoré síce majú spoločný skutkový a právny základ, avšak sú navzájom od seba oddeliteľné) a súd prvej inštancie dospel k záveru, že v danom prípade je účelné touto formou rozhodnúť najskôr len o nároku na priznanie morálneho zadosťučinenia, má aplikácia § 152 ods. 2 O.s.p. oporu v zákone a nemôže byť spojená s procesnou vadou konania v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p.

20. Pre prípad, že žalovaná dovolaním (ktorým uplatnila dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p.) napáda uznesenie odvolacieho súdu v časti, ktorým odmietol jej odvolanie smerujúce proti výroku rozsudku súdu prvej inštancie o vylúčení ostatných procesných nárokov (t. j. nároku na zaplatenie náhrady nemajetkovej ujmy) na samostatné konanie z dôvodu, že smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je odvolanie prípustné (§ 386 písm. c/ C.s.p.), prípustnosť jej dovolania v tejto časti z ustanovenia § 420 C.s.p. nemožno vyvodíť, pretože jej dovolanie v uvedenej časti nesmeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej ani proti rozhodnutiu, ktorým sa konanie (o veci vymedzenej žalobou) končí.

21. Vzhľadom na uvedené dovolací súd uzatvára, že dovolateľka neopodstatnene tvrdí, že súd jej nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Z týchto dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalovanej proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 29. marca 2017 sp. zn. 2 Co 676/2015 nie je podľa § 420 písm. f/ C.s.p. prípustné, preto ho ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, odmietol (§ 447 písm. c/ C.s.p.).

22. Rozhodnutie o trovách dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 druhá veta C.s.p.).

23. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.